

Nr 32.

Första kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande i anledning av väckt motion angående ändrade regler för framställande och besvarande av interpellationer och enkla frågor.

I en inom första kammaren väckt, till dess allmänna beredningsutskott hänvisad motion, nr 411, ha herrar *Osvald* och *Nerman* hemställt, att kammaren måtte antaga smidigare regler rörande framställande och besvarande av interpellationer och enkla frågor samt att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderliga texter.

Utskottet. Frågeinstitutet infördes i riksdagen genom beslut 1938 och nu gällande bestämmelser för framställande av interpellationer och enkla frågor återfinnas i den den 6 april 1949 antagna Ordningsstadgan för riksdagens första kammare § 20, vars 1—4 mom. lyda:

Mom. 1. Ledamot av kammaren må, såsom i 52 § riksdagsordningen sägs, till ledamot av statsrådet framställa spörsmål i ämne utom föredragningslistan; sådana spörsmål äro antingen interpellationer eller enkla frågor för upplysningars inhämtande.

Mom. 2. Interpellation skall vara skriftligen uppställd och av bestämt innehåll samt vara försedd med särskild motivering. Interpellation skall uppläsas och i tre exemplar avlämnas i kammaren. Kammaren beslutar, huruvida interpellationen må framställas eller icke. Sådant beslut skall fattas utan föregående överläggning. Har interpellationen begärts på bordet, skall den vila till nästa sammanträde, då kammaren, på sätt nyss är sagt, ovillkorligen skall avgöra, huruvida interpellationen må framställas eller icke. Har kammaren medgivit interpellationens framställande, låte talmannen vederbörande statsråd ofördröjligen undfå del av interpellationen.

Mom. 3. Enkel fråga skall vara skriftligen uppställd och av bestämt innehåll utan att vara försedd med särskild motivering. Enkel fråga skall i fyra exemplar tillställas talmannen. Talmannen låte vederbörande statsråd genom kammarens kansli ofördröjligen undfå del av frågan.

Mom. 4. Sedan vederbörande statsråd meddelat talmannen sin avsikt att besvara spörsmål, varav han undfått del, överenskommer talmannen med statsrådet om vid vilket sammanträde spörsmålet må besvaras. Meddelande härom skall intagas i den dagens föredragningslista samt senast klockan 3 eftermiddagen föregående dag anslås i nedre förstugorna till riksdagens hus och på de platser i övrigt, talmannen beslutar. Vid sammanträdet erhåller statsrådet ordet för spörsmålets besvarande i enlighet med den överenskommelse, som träffats med talmannen, dock ej före gemensam omröstning eller val.

Svar å framställd interpellation må omedelbart före avgivandet i tryckt eller stencilerad form utdelas till kammarens ledamöter. I sådant fall må statsrådet kunna begränsa sitt anförande till en sammanfattning av huvudpunkterna i det utdelade svaret.

Vid besvarande av enkel fråga må endast den ledamot, som framställt spörsmålet, och det statsråd, som lämnar svaret, delta i överläggningen. Kammaren vare dock obetaget att, då viss fråga besvaras, på förslag av talmannen eller annan ledamot besluta upphäva den sålunda stadgade inskränkningen i yttranderätten; sådant beslut skall fattas utan föregående överläggning.

Sedan alla anmälda talare erhållit ordet, skall överläggningen på talmannens hemställan förklaras avslutad.

I avgivet utlåtande, nr 43, över en inom andra kammaren väckt lika-lydande motion, nr 85, har andra kammarens allmänna beredningsutskott intagit en sammanställning över antalet under tiden 1939—49 framställda interpellationer och enkla frågor samt den tid, inom vilken de besvarats. Det framgår av sammanställningen, till vilken utskottet får hänvisa, att antalet interpellationer under denna tidsperiod ökat medan antalet enkla frågor minskat. År 1939 framställdes t. ex. inom första kammaren 15 interpellationer och 33 enkla frågor, men år 1949 44 interpellationer och blott 6 enkla frågor. Vidare har den tid, inom vilken interpellationer blivit besvarade, förlängts, och en tendens till att ett stort antal interpellationer bli besvarade först i slutet av riksdagen kan iakttagas.

Det skulle enligt utskottets mening vara till fördel för riksdagsarbetet om formen enkel fråga komme till ökad användning. Interpellationsformen är betydligt mera tidsödande. Enkel fråga får icke vara försedd med särskild motivering medan interpellationer oftast motiveras ganska utförligt. Efter besvarandet av en interpellation kan allmän debatt förekomma, vilket icke är fallet efter besvarandet av enkel fråga. Det får heller icke förbises att utarbetandet av svar på interpellationer utgör en ganska stor arbetsbelastning för departement och ämbetsverk, enär tämligen vidlyftiga utredningar ofta föregå interpellationssvaren. Enkla frågor kunna besvaras mera kortfattat. Om det bleve praxis att enkla frågor besvarades inom kort tid är det tänkbart, att kammarens ledamöter oftare skulle föredraga enkel fråga framför interpellation. En minskning av antalet interpellationer borde kunna medföra snabbare svar på de framställda interpellationerna samt minskad anhopning av sådana svar till slutet av riksdagen.

Utskottet finner att motionens syfte skulle kunna nås utan någon ändring i nu gällande formella bestämmelser för framställande av interpellationer och enkla frågor genom en ändring av praxis vid besvarandet av enkla frågor. Denna ändring skulle innebära att enkla frågor i regel skulle besvaras inom en vecka, så att enkel fråga framställd senast fredag under en vecka skulle besvaras exempelvis tisdag påföljande vecka. Genom ett

sådant arrangemang bleve i praktiken en s. k. frågetimme införd, och det är tänkbart att detta kunde leda till att flera spörsmål, som nu upptagas i interpellationsform, i stället framlades i form av enkel fråga.

Enligt vad som upplysts inom utskottet finnas nödiga förutsättningar för en sådan ändring av praxis, som också utskottet vill förorda. Därest en dylik ändring genomföres, synes någon omarbetning av ordningsstadgan icke behöblig. Utskottet får därför hemställa,

att motion nr 411 ej måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 maj 1950.

På utskottets vägnar:

BERNHARD NÄSGÅRD.

Närvarande: herrar Näsgård, Sandberg, Birger Andersson, Ernst Hjalmar Nilsson, Lundqvist, Carl Eric Ericsson, Hesselbom, Karl Persson, Nyström och Edin.
